Perustuslakivaliokunta

Tiistai 10.12.2024 klo 10.30—10.59

Läsnä
puheenjohtaja Heikki Vestman kok
varapuheenjohtaja Vilhelm Junnila ps (4, 5, 6, 7) (3 osittain)
jäsen Fatim Diarra vihr
jäsen Petri Honkonen kesk (4, 5, 6, 7) (3 osittain)
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Atte Kaleva kok
jäsen Teemu Keskisarja ps (1, 2, 4, 5, 6, 7) (3 osittain)
jäsen Johannes Koskinen sd (1, 2, 4, 5, 6, 7) (3 osittain)
jäsen Jarmo Lindberg kok
jäsen Mira Nieminen ps
jäsen Karoliina Partanen kok
jäsen Onni Rostila ps
jäsen Ville Skinnari sd
jäsen Paula Werning sd
jäsen Johannes Yrttiaho vas (4, 5, 6, 7) (3 osittain)

Sihteerit
valiokuntaneuvos Johannes Heikkonen
valiokuntaneuvos Mikael Koillinen
valiokuntaneuvos Liisa Vanhala

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 12 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi oikeudenkäymiskaaren ja tuomioistuinmaksulain 5 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 152/2024 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi oikeudenkäymiskaaren ja tuomioistuinmaksulain 5 §:n muuttamisesta A 3

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Valmis
5.0

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Päätettiin muuttaa kappale 9 kuulumaan seuraavasti: "Perustuslakivaliokunnalla ei ole sinänsä huomauttamista esityksen tavoitteista. Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan perustuslain 99 §:n tarkoituksena ei ole ollut vahvistaa ennakkopäätösajattelua. Valiokunnan mukaan perustuslain 21 tai 99 §:ssä säädetty ei kuitenkaan ole asettanut estettä esimerkiksi sille, että korkeimman hallinto-oikeuden roolia kehitetään hallintolainkäyttöä ylimmän asteen linjaratkaisuin ohjaavan tuomioistuimen suuntaan (ks. PeVL 32/2012 vp s. 4/I, PeVL 55/2014 vp s. 2). Valiokunta toteaa selvyyden vuoksi, että ennakkopäätöksille ei anneta suomessa muodollista sitovuutta. Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota perustuslain 3 §:ssä säädetyn vallanjaon kannalta siihen, että sääntely voi tosiasiallisesti vahvistaa korkeimman oikeuden asemaa suhteessa lainsäätäjään. Hallituksen esityksessä ei kuitenkaan tarkastella esitystä perustuslain 3 §:ssä säädetyn vallanjaon näkökulmasta. Perusteluissa ei myöskään arvioida sääntelyä kattavasti sanotussa perustuslain pykälässä turvatun tuomioistuinten riippumattomuuden kannalta. Säätämisjärjestysperusteluissa vain ennakkopäätöskysymystä koskevaan sääntelyyn kiinnitetään huomiota tuomioistuinten riippumattomuuden näkökulmasta (s. 30). Valiokunta kiinnittää valtioneuvoston huomiota tarpeeseen arvioida ehdotettavan sääntelyn suhdetta perustuslakiin jatkossa nyt arvioitavaa ehdotusta perusteellisemmin."

Päätettiin muuttaa kappaleen 11 viimeinen virke kuulumaan seuraavasti: "Valiokunnan mielestä kuitenkin myös nyt arvioitavassa sääntelyssä lakivaliokunnan olisi harkittava, olisiko ennakkopäätöskysymyksen saattaminen korkeimman oikeuden käsiteltäväksi syytä sitoa asianosaisten suostumukseen."

Päätettiin muuttaa kappaleen 12 viimeinen virke kuulumaan seuraavasti: "Koska ennakkopäätöskysymyksen sanottu vaikutus on merkityksellinen oikeusastejärjestyksen periaatteen kannalta, on lakivaliokunnan syytä harkita, tulisiko sääntelyä selvyyden vuoksi täydentää myös maininnalla ennakkopäätöskysymyksen johdosta annetun ratkaisun sitovuudesta alemmassa oikeusasteessa käsiteltävänä olevassa asiassa."

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

4. Valtioneuvoston oikeuskanslerin kertomus vuodelta 2023

Kertomus K 11/2024 vp

Valiokunnan lausunto StVL 8/2024 vp

Merkittiin saapuneeksi hallintovaliokunnan ilmoitus: ei toimenpiteitä.

5. Eduskunnan oikeusasiamiehen kertomus vuodelta 2023

Kertomus K 15/2024 vp

Valiokunnan lausunto SiVL 9/2024 vp
Valiokunnan lausunto StVL 9/2024 vp

Merkittiin saapuneeksi hallintovaliokunnan ilmoitus: ei toimenpiteitä.

6. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

7. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on keskiviikkona 11.12.2024 klo 8.30.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Johannes Heikkonen